

Oplevelser for borgerne eller galimatias i statens skove?

Af Aa. Marcus Pedersen

Mange statsskove lider under mangelfuld pasning af bevoksningerne og for dårligt vedligehold af anlæg til glæde for friluftslivet. Det skæmmer naturen og giver dårlige oplevelser for skovgæsterne.

Skovgæster foretrækker bevoksninger hvor der er tyndet.

Der er behov for flere personer som kender de enkelte skove og kan pleje dem.

Der er debat om Skov- og Naturstyrelsens strategi, og det er godt fordi, der sker så mange usammenhængende og uforståelige ting.

Skov- og Naturstyrelsen udsendte en pressemeddelelse 16. september 2008 hvor det bl.a. hedder:

- At Skov- og Naturstyrelsen har naturgenopretning og oplevelser for borgerne som hovedopgaver,
- at langt den største del af de danske statsskove nu drives naturlært, og
- at skoven får lov til at udvikle sig langt mere "vildt" end før,
- at dette er en langt mindre arbejdskrævende produktionsform end den hidtil praktiserede, og
- at Skov- og Naturstyrelsens direktion med henvisning til ovenstående strategi har besluttet, at der skal nedlægges 56 skovarbejdstillinger.

Oplevelser for borgerne er en af de erklærede hovedopgaver. Men hvad er det for oplevelser Skov- og Naturstyrelsen producerer for borgerne – og hvad er det, skovgæsterne vil have ?

Mit hovedbudskab med denne artikel er at vise, at kvaliteten af de oplevelser, der bydes skovgæsterne, er for ringe, og at der må ydes en langt større arbejdsindsats i skoven for at råde bod herpå.

Eksempler

Billederne på disse sider viser eksempler på fejl og mangler i statsskovene. Der er tale om et lille udvalg af en lang række billeder, alle optaget af forfatteren i løbet af december 2008. De stammer fra 5 skove i Nordsjælland, fordelt på 3 af Skov- og Naturstyrelsens lokalerheder.

Red.

Flere oplevelser

Selvfølgelig henter skovgæsterne gode oplevelser i statsskovene, og projektet "Rigere skov" har båret frugt på mange måder. Fauna og flora bliver beriget i nye biotoper, og etableringen af søer og vådområder til erstatning for døende granbevoksninger er en god ide.

Et stærkt stigende antal skovgæster udnytter skoven til familieskovture, individuelle vandringer, motion og forskellige former for sport.

En langtidsparkeret vogn ved tjenestebolig.

Hegnet er ikke i funktion, så (den forfaldne) klaplåge burde fjernes.

Bænk og bord ved P-plads i hastigt forfald.

En rådden pæl.

En eksklusiv gruppe af ornitologer, entomologer, botanikere og zoologer har glæde af de nye urørte "vilde" parceller.

Almindeligt roderi

Men – efter 50 års færden i de nord-sjællandske skove er jeg ikke i tvivl om, at kvaliteten af oplevelserne er blevet væsentligt forringet gennem årene.

Dette skyldes i høj grad noget så banalt som almindeligt roderi, manglende pasning af bevoksninger og solitärtræer, manglende hugst af visse vindfælder og manglende hugst for udsigter.

Dertil kommer opstilling af overvældende batterier af "installationer" i form af bomme, pæle, informationstavler, grillpladser, bålpladser, toiletbygninger, blokhus, affaldsbøtter, skilte, forsømte legepladser, glemte grusbunker, glemte

tømmerbunker, bådebroer og fugletårne. Endelig er der hegn om folde, el-hegn, foderpladser, klaplåger, færister, P-pladser, borde og bænke, trappetrin og gangbroer samt oplyste kondistier og indianertelte.

Kan det være rigtigt, at man år efter år skal opleve skønne udsigter over hav og landskab tværs over folde med eksotiske får eller kreaturer, klaplåger, færister, foderhuse, plastiksøbte baller, udtjente badekar til vanding og meget mere? Mange oprindelige udsigtspunkter forsvinder i opvækst, og andre nedtrampes og skæmmes af almindeligt rod.

Karakteristisk for mange af de ovennævnte: "installationer" er, at de ofte er lavet af dårlige eller forkerkede materialer - f.eks. af egepæle og -planker med splint, der rådner i løbet af nogle få år - samt at de ikke bliver vedligeholdt. En del installationer "gør kun tjeneste" i nogle få

måneder af året – f. eks. affaldsbøtter i badesæsonen og visse installationer ved folde. Det ville forskønne landskabet, hvis de blev inddraget i perioder, hvor der ikke er brug for dem.

I årevis kan man opleve de samme faldefærdige pæle, borde og bænke m.m. Hvis ikke man har kræfter til at holde tingene ved lige, kunne man undlade at installere dem eller fjerne dem.

Indgangen til skoven

P-pladserne som betjener skov- og undertiden strandgæster er ofte i en sølle forfatning. Som hovedregel er de omkranset af rådne eller faldne egepæle, eller man har valgt store natursten, der egentlig hører mere hjemme inde i naturen, hvor de kan minde skovgæsten om istiden (naturgenopretning). Pladserne er ofte stærkt hullede, men rummer dog jævnligt ubrugte grusdepoter i et hjørne.

Affaldsstativer ved stranden er meget brugte om sommeren – men kunne de ikke inddrages uden for sæsonen?

Ved indgangen til skoven møder skovgæsten bom, låge, færister, pæle, skilte, informationstavle og en (tom) kasse til vandretursfoldere – rent æstetisk alt for meget på én gang.

En langtidsparkeret affaldscontainer ved tjenestebolig.

Hegnet bruges ikke længere. Det er faldet sammen og burde fjernes – især pigtråden der er til fare for dyr og mennesker. Samme sted findes en stor færst som heller ikke har nogen funktion længere.

Stien er spærret af vindfælde (på den ene side er der en sø, på den anden side en skrænt, og mange skovgæster kan derfor ikke passere).

Det første, der møder skovgæsten ved indgangen til alle statsskovene, er de røde bomme og pæle. De er smukt designet med nydelige pikto-grammer, og de udstråler autoritet – her går man ind på statens område. Man forventer orden.

Men trist er det, når pælene er skæve eller rådne. De allerfleste bomme er aldrig i brug, og så kan man spørge sig, om ikke de kunne undværes? Ved visse udvalgte indgange er der fine bokse til den populære vandretursfolder - men boksene er ofte tomme.

Tjenesteboligerne er et kapitel for sig. De ligger oftest smukt ved indgangen til skoven og byder på sin særlige måde skovgæsten velkommen. Og mange af dem passerer årligt af tusindvis af skovgæster.

Det bør være en selvfølge, at arealerne omkring tjenesteboligerne holdes i en pæn og ordentlig stand og ikke flyder med gamle redskaber, maskiner, materialer, sammen-sunkne hegn og andet skrald. Det ser man nok af i det åbne land. Og som forundret skovgæst bliver man dødtæt af at se på det samme roderi i årevis.

Orden i vildskaben

Bevoksningerne drives nu naturnært og får lov til at udvikle sig mere "vildt" end tidligere. Det kan der være mange gode grunde til, men "vildskaben" skal nu nok underkastes en vis form for orden, hvis skovgæstens ønsker skal opfyldes.

Det store antal skovgæster foretrækker varierede skovbilleder og lyseffekter samt åbne sletter og muligheden for at se dyr. Mange skovgæster værdsætter at opleve praktisk skovarbejde og mange undrer sig, når værdifuldt træ af f.eks. friskårne vindfælder går til spilde.

I årenes løb har jeg gennemført mange ekskursioner for ikke-skovbrugere gennem forsøgsarealer med A-, B-, C- og D-hugster (A er urørt, D er stærk hugst, red.). Når man spurgte deltagerne, hvilket skovbillede, der var mest tiltalende? Var svaret entydigt: den middelstærke C-hugst med de rette stammer, det gode lys og den gode bundtilstand. A-hugstens urørte, floraløse og mørke tilstand interesserede ikke.

Penge til vedligehold

Vandrestier, ridestier og cykelstier er store emner for tiden. Der planlægges og anlægges stier over det ganske land til meget store tocifrede

millionbeløb. Man må håbe, at de kommer til at virke efter hensigten, at de bliver nænsomt og smukt anlagt til glæde for et stort publikum og uden at landskabelige værdier går tabt.

Man må også håbe, at der bliver afsat tilstrækkelige midler til vedligeholdelse af de nye anlæg. Som forholdene er nu, må man desværre konstatere, at mange eksisterende stisystemer er i en miserabel forfatning og i mange tilfælde slet ikke fungerer efter hensigten.

Hyppige skavanker ved stierne er blokering af væltede træer, tilgroning, blødbundspartier, rådne gangbroer og trappetrin og misvisende skiltning. Det synes naturligt, at eksisterende forhold bringes i orden før nye projekter sættes i søen.

Regulering af adfærd

Regulering af publikums adfærd bliver mere og mere påkrævet med det stigende besøgstal. Det gælder ikke mindst fænomener som den ukontrollerede brug af mountainbikes på snart sagt alle stisystemer, løse hunde og hundeslæder /vogne. Der er brug for folk til denne opgave.

Søer, vandhuller, vandløb og kilder virker tiltrækkende på publikum, ikke mindst skolebørn og skovbørnehaver, der her har mulighed for at studere biologien bredt. Såkaldte økobaser med en række faciliteter er tilbud til disse grupper.

På disse steder, hvor der ugentligt ofte færdes hundredvis af unge, må der være et helt særligt krav om ordnede forhold, herunder meget hyppig oprydning i og omkring søerne og vandhullerne. Dette også af pædagogiske grunde.

Nationalparker

Wilhelmudvalget anbefalede, at Danmark - for naturens skyld - burde have et antal større sammenhængende naturområder. Nu får vi i stedet nationalparkerne, der har en helt anden og langt mere sammensat målsætning end oprindeligt tænkt.

Håbefulde borgmestre ser allerede muligheden for stigende turistindtægter. Krav fra mange organisationer med vidt forskellige dagsordener vil føre til, at højeste fællesnævner kommer til at råde. Hvis det er svært at styre tingene i dag, så bliver det med garanti endnu sværere i fremtiden.

Man kan frygte, at nationalparkerne får den samme habitus, som

En vindfælde skæres over så stien kan anvendes – men stammen ligger tilbage som et kanonrør. Den burde skæres i flere stykker og skubbes væk.

Bænk med udsigt over Kattegat. Den står skævt, fordi jorden omkring den ene pæl ikke er stampet lige så fast som omkring den anden pæl.

Bålpladsen skal holdes vedlige.

Der er lavet en befæstet sti over et stykke blødbund – men den holdes ikke vedlige.

Tavlen er uden indhold, og kassen mangler foldere.

De fleste skovgæster foretrækker at se en bevoksning med middelstærk hugst (arkivfoto af C-grad i hugstfor-søg fra Grib skov).

skovene har i dag eller noget, der er værre.

Flere ansatte i skoven

Organisationen i Skov- og Naturstyrelsen centraliseres i disse år mere og mere, og tilsvarende svækkes engagementet i skoven.

Det ser ud, som om der ikke læn-gere er nogen engageret, arealan-svarlig person, som holder styr på detaljerne, hverken hvad angår be-voksningerne, installationerne eller betjeningen af publikum. Folk som inspicerer arealerne og som noterer, hvad der bør gøres og derefter sør-ger for, at tingene bliver gjort uden alt for lang forsinkelse.

Her kunne de 56 skovarbejdere med 28 pickup-vogne og materialer,

skovle, spader og motorsave m.m. gøre glimrende fyldest til forbed-ring af oplevelsernes kvalitet og til glæde for det store publikum.

Dag for dag, år for år bliver tilbu-dene om oplevelser måske nok flere, men kvaliteten bliver ringere, og konfliktmulighederne mellem brue-gergrupperne bliver flere.

Skal de naturnært dyrkede be-voksninger levere kvalitetstræ i fremtiden, og skal et stigende antal skovgæster have oplevelser af god kvalitet, så kræver det langt flere folk i skoven. Kyndige, arealan-svarlige folk, der ved, hvad der foregår i de enkelte bevoksninger, som plejer kvalitetstræet og værner om den biologiske mangfoldighed og som ved, hvad der foregår omkring veje,

stier og vandløb. Som har check på publikums adfærd og på installatio-nernes og tjenesteboligernes habi-tus og som i det hele sikrer, at der hersker almindelig god orden.

Opgaven er stor, og den vil koste penge, men den vil gavne miljøet og blive til glæde for borgerne.

Signalet fra Skov- og Naturstyrel-sens direktion om farvel til 56 skov-arbejderstillinger som annonceret i pressemeddelelsen er ikke alene trist, det er også forkert. Det tyder på, at beslutningstagerne ikke aner, hvad der foregår på de store arealer i praksis.

Kære venner - rejs jer fra skrive-bordene ! Kom en tur i skoven og se, hvad det hele drejer sig om.

- Køb af træ på roden
- Maskinskovning
- Udkørsel af træ
- Maskinplantning
- Oprilning
- Rydning af stød og kvas
- Knusning
- Reolpløjning
- Rodfræsning
- Stubfræsning
- Fældebunkelægning
- Hegnsklipning

Skoventreprenører

Skovgade 20 . 7300 Jelling
Biltel. 22 25 50 21/20 73 71 73

Fax 76 80 14 00

www.brdrhojrup.dk

brdr.hojrup@mail.tele.dk

GODE BILISTER

KØRER SIG TIL EN BILLIGERE BILFORSIKRING

Ring 54 70 77 84 eller besøg www.gf-forsikring.dk

GF FORSIKRING

GF-Skov og Natur · Torvet 11, Postboks 16 · 4990 Sakskøbing · klub129@gf-forsikring.dk